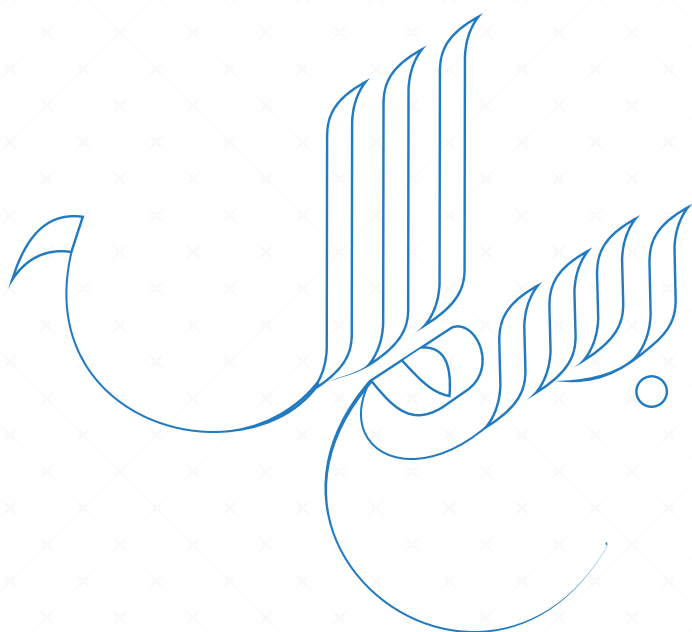

داده‌نمای صنعت کتاب

— نامافر —
namafar.ir

اطلاعات گزارش

نوع گزارش:	گزارش آماری توصیفی
حوزه:	صنایع فرهنگ بنیان
عنوان:	داده‌نمای صنعت کتاب
تدوین کننده:	زینب زین الدینی
تحلیل گر داده:	امیرمهدی محمدی
ناظر علمی:	محمدعلی امینی
طراحی گرافیک:	قاسم آقاوردی زاده
تاریخ انتشار:	پاییز ۱۴۰۱
تهیه شده در:	گروه سیاست پژوهی و تحلیل داده نمافر

خلاصه مدیریتی

صنعت کتاب در کشور از موقعیت بالقوه و برجسته‌ای برخوردار است، در نتیجه برای اینکه با نگاهی تخصصی مدیریت شود نیازمند آگاهی از سازوکارهای اقتصادی است. از آنجا که سیاست‌های اقتصادی حاکم بر جامعه و رکود اقتصادی بر صنعت کتاب تأثیر مستقیم دارد، گزارش حاضر بر آن است تا شرایط کنونی این صنعت را بررسی کند.

بر این اساس در داده‌نمای صنعت کتاب، وضعیت صنعت کتاب با رویکردی داده‌محور و آماری مورد بررسی قرار گرفته است؛ به‌طوری که در قسمت اول تصویری کلی از صنعت کتاب، طبق ۷ مؤلفه مهم در صنعت کتاب که شامل عناوین کتاب منتشره، تعداد شمارگان کتاب، حجم بازار کتاب، قیمت کتاب، تعداد ناشران، کتابخانه‌های عمومی و کتابفروشی است، ارائه شده و در ادامه نیز روند وضعیت کتاب در کشور به روایت نمودار شرح داده شده است.

نکات قابل توجه در این گزارش:

۱ روند تعداد عنوان کتاب همواره صعودی بوده که این موضوع نشان می‌دهد صنعت کتاب، پویایی و ظرفیت فراوانی دارد. در حال حاضر میزان نشر کتاب به حدود ۱۱۱ هزار عنوان رسیده و بیشترین عناوین منتشر شده در حوزه ادبیات و کودک نوجوان است.

۲ بیشترین شمارگان کتب و به پیروی از آن پرکارترین انتشارات در سال‌های اخیر، مربوط به کتب کمک‌درسی و کودک و نوجوان است. میزان شمارگان کتاب در سال ۱۴۰۰ به حدود ۱۳۰ میلیون رسیده است. با حذف کتب کمک‌درسی، دینی و کودک نوجوان، این میزان به حدود ۵۰ میلیون می‌رسد.

حجم فروش بازار کتاب داخلی به حدود ۶۲۰۰ میلیارد تومان رسیده است. این در حالی است که گیشه سینما در بهترین سال خود در کشور، حدود ۳۰۰ میلیارد تومان فروش داشته است. بیشترین حجم بازار فروش مربوط به کتب کمک درسی است. پس از آن کتب ادبیات رتبه دوم را در اختیار دارند.

۳

شیب نمودار میانگین قیمت کتاب در سال‌های اخیر اگرچه به شدت صعودی است، اما روند قیمت تعدیل شده به این شکل نیست که نشان از تأثیر قیمت کتاب از تورم دارد. در صورت صرف نظر از کتب کمک‌درسی و کودک و نوجوان، قیمت تعدیل شده کتاب در طول سال‌های مختلف روند ثابتی را طی کرده است.

۴

کتاب کودک و نوجوان بیشترین میانگین قیمت هر صفحه کتاب را داراست. پس از آن کتب کمک‌آموزشی در جایگاه دوم قرار دارند.

۵

به جز کتاب‌های کمک‌درسی و کودک و نوجوان، میزان چاپ اول به تجدیدچاپ بیشتر است. روند تجدیدچاپ در کتب کمک‌درسی، صعودی است اما در سایر کتب روند نزولی است.

۶

بررسی تعداد ناشران به عنوان مهم‌ترین بازیگران صنعت کتاب نشان می‌دهد، رشد ناشران فعال در گذر زمان بسیار جزئی است و در مقابل تعداد ناشران غیرفعال افزایش پیدا کرده است.

۷

در سال ۱۳۹۹ طبق آمار ارائه شده توسط معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۲۵۳۰ مجوز نشر صادر شده که چندین برابر مجوز تعداد کتابفروشی‌هاست و این موضوع آسیب جدی به اقتصاد نشر وارد کرده است.

۸

با توجه به آمار ارائه شده در سال ۱۳۹۹ کتابخانه‌های استان اصفهان بیشترین تعداد کتاب و از نظر تعداد، استان تهران بیشترین کتابخانه را دارد.

۹

امید است این گزارش قدمی برای قدردانی از فعالان حوزه کتاب و مشوقی برای بهبود وضعیت کتاب در کشور باشد.

مقدمه

کتاب یکی از قدیمی‌ترین ابزارهای ارتباطی و دریچه‌ای به‌سوی جهان شگفت‌انگیز علم و معرفت است و کتاب‌خوانی یک مهارت کلیدی ارزشی است که نه‌تنها در آموزش، بلکه در ایجاد مهارت‌های شغلی، زیستی و اجتماعی به فرد کمک می‌کند. درواقع کتاب‌خوانی نوعی سرمایه‌گذاری است که سبب موفقیت فرد در آینده خواهد شد. در باب اهمیت کتاب همین‌بس که کتاب حفظ‌کننده، انتقال‌دهنده و منتشرکننده علم، دانش و فرهنگ است و از مهم‌ترین شاخصه‌های توسعه‌یافتگی و پویایی فکر و فرهنگ در جامعه است.

داده‌نمای صنعت کتاب با رویکردی داده‌محور و آماری به بررسی وضعیت کتاب در کشور پرداخته و با تمرکز بر آمار و داده‌های بازار کتاب کوشیده است تصویری جامع و شفاف از موقعیت و جایگاه کتاب در جامعه ارائه کند و راهنمایی پربار و سودمند برای دیگر بازیگران بازار، فعالان حوزه کتاب، تحلیلگران فرهنگی و اجتماعی و سیاستگذاران فرهنگی باشد.

